

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 31 grudzień 2009 r.

**Pan
Rafał JURKOWLANIEC
Wojewoda Dolnośląski**

P/09/095
LWR-410-35-01/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, zwany dalej „Urzędem”, w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej w latach 2005-2009 (I połowa).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w podpisanym w dniu 8 grudnia 2009 r. protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli – stosownie do art. 60 ustawy o NIK – przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia działalność Urzędu w skontrolowanym zakresie. Przyjęta ocena wynika z ustaleń i ocen cząstkowych zaprezentowanych poniżej.

1. W latach 2005-2009 (I połowa) zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Urzędzie wzrosło o 13,1%, tj. z 15,25 etatu w styczniu 2005 r. do 17,25 etatu w czerwcu 2009 r., przy czym wskaźnik udziału osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie zatrudnionych zawierał się w przedziale między 2,03% w styczniu 2005 r. i 2,66% w czerwcu 2009 r. W badanym okresie w Urzędzie zatrudniano osoby z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Przy wzroście liczby pracujących osób niepełnosprawnych, wskaźnik poziomu ich zatrudnienia był – w każdym z 54 miesięcy objętych kontrolą – niższy od pożądanego dla państwowych jednostek organizacyjnych o statusie jednostek budżetowych, a określonego przepisem art. 21 ust.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”². Najwyższa Izba Kontroli podziela przy tym pogląd Pani Jolanty Krupowicz – Dyrektora Generalnej Urzędu, iż brak jest podstaw prawnych do zatrudniania pracowników Urzędu w oparciu o kryterium niepełnosprawności oraz, że preferowanie osób niepełnosprawnych jako kandydatów do pracy naruszałoby zasady naboru do służby cywilnej, czyli otwartości, konkurencyjności, równości i zakazu dyskryminacji. Niemniej jednak Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednocześnie uwagę, iż zatrudnianie osób niepełnosprawnych należy rozpatrywać także w aspekcie kryterium gospodarności. Stwierdzono mianowicie, że z tytułu nieosiągnięcia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w wysokości przewidzianej przepisem art. 21 ust. 2a ustawy o rehabilitacji, Urząd zobligowany był do uiszczenia składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) za lata 2005-2009 (I półrocze) w kwocie ogółem 846, 1 tys. zł, z czego 64,4 tys. zł za 2005 r., 115,1 tys. zł za 2006 r.³, 230,8 tys. zł za 2007 r., 302,2 tys. zł za 2008 r. i 133,6 tys. zł za I półrocze 2009 r.

2. Urząd nie podejmował działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych, np. poprzez stosowanie w ogłoszeniach o naborze pracowników zapisów zachęcających osoby niepełnosprawne do udziału w takim naborze. Przy odpowiednim sformułowaniu takiej dodatkowej informacji i prawidłowo realizowanej procedurze naboru nie dochodziłoby – w ocenie Najwyższej Izby Kontroli – do dyskryminacji innych kandydatów do pracy w Urzędzie. Nie ma wprawdzie podstaw do twierdzenia, że stosowna informacja w ogłoszeniu odniosłaby pożądaný skutek w postaci złożonych aplikacji, niemniej wprowadzona już w ogłoszeniu o naborze zachęta dla osób niepełnosprawnych, mogłaby stanowić potencjalny bodziec, motywujący te spośród osób niepełnosprawnych, które dysponując wymaganymi kwalifikacjami, powstrzymują się od odpowiedzi na ogłoszenie ze względu na wątpliwości, czy z uwagi na niepełnosprawność w ogóle warto podejmować starania o zatrudnienie na oferowanym stanowisku.

3. Urząd dysponował dokumentami osobowymi niepełnosprawnych pracowników w zakresie umożliwiającym sporządzanie dla PFRON, zgodnie z art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji, miesięcznych deklaracji wpłat o symbolu DEK-I-a. W okresie objętym kontrolą deklaracje te sporządzano terminowo, tj. do 20 dnia każdego miesiąca. Badania wykazały, że w deklaracjach DEK-I-a za grudzień 2005 r. i grudzień 2006 r. popełniono błąd, zaliczając jedną osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności do osób z umiarkowanym stopniem nie-

² Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

³ Z czego 1.028 zł wpłacono po zakończeniu kontroli NIK

prawidłowości. Nie miało to jednak wpływu na poprawność wyliczenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz na wysokość opłat na rzecz PFRON. Z kolei w deklaracji DEK-I-a za czerwiec 2006 r. Urząd zawyżył o 1 etat poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych, przez co zaniżył należność PFRON o kwotę 1.028,52 zł, którą uregulował dopiero w związku z kontrolą NIK.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie wywiązywania się z ustawowych obowiązków wobec zatrudnianych osób niepełnosprawnych. Pracownicy ci korzystali z dodatkowych – wynikających z art. 15, 17, 19 i 20 ustawy o rehabilitacji – uprawnień, przysługujących im z racji orzeczonej niepełnosprawności. Wytypowani do badań ankietowych niepełnosprawni pracownicy Urzędu (13 osób) nie wskazywali na związane z niepełnosprawnością utrudnienia w dostępie do szkoleń czy w realizacji dodatkowego urlopu, a brak wykorzystywania możliwości zwolnienia od pracy z zachowaniem wynagrodzenia (w celu odbycia rehabilitacji i badań) wyjaśniali nieubieganiem się o to prawo. Zauważyć należy, iż żadna z ankietowanych osób nie wskazała na związane z niepełnosprawnością przypadki gorszego ich traktowania w porównaniu do innych osób zatrudnionych na podobnych stanowiskach.

5. Nie stwierdzono istotnych ograniczeń w dostępie dla osób niepełnosprawnych budynku Urzędu przy placu Powstańców Warszawy 1 we Wrocławiu. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli budynek ten – biorąc pod uwagę jego otoczenie, wejścia, wewnętrzne ciągi komunikacyjne i zaplecze sanitarne – spełnia wymagania wynikające z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁴. Poruszanie się osób niepełnosprawnych w obrębie Urzędu nie nastęrcza zasadniczych problemów, niemniej jednak przy załatwianiu spraw w Oddziale Paszportów Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców osoby takie zmuszone są do korzystania (przy pomocy pracowników obsługi Urzędu) z windy osobowej i windy towarowej, a to z powodu braku pochylni na 6 stopniach schodów prowadzących do pomieszczeń tego Oddziału. Zauważyć też należy, że objęci badaniami ankietowymi niepełnosprawni pracownicy Urzędu wskazali na dostosowanie budynku Urzędu oraz ich stanowisk pracy do potrzeb i ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności.

6. Urząd nie występował do Państwowej Inspekcji Pracy o opinię – wynikającą z art. 4 ust. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji – dotyczącą przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych o umiarkowanym i trwałym stopniu niepełnosprawności. Osoby

⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

o takim stopniu niepełnosprawności zatrudnione zostały w Urzędzie przed rokiem 2003, tj. przed datą, od której zaistniał obowiązek występowania o przedmiotową opinię.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie i prowadzenie działań ukierunkowanych na uzyskanie – określonego w art. 21 ustawy o rehabilitacji – poziomu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych dla samorządowych jednostek organizacyjnych, umożliwiającego obniżenie kwoty składek płaconych na PFRON.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.